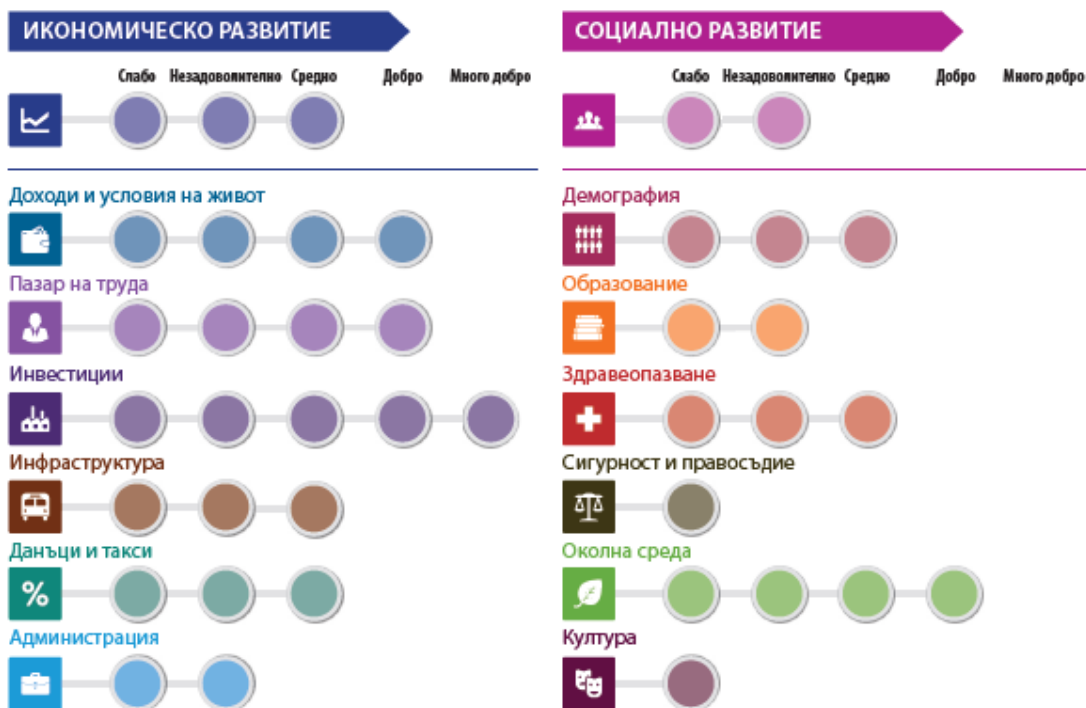

ОБЛАСТ СОФИЯ

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област София продължава да нараства. Заплатите и доходите в областта също нарастват, но докато заплатите гонят средните за страната, доходите все още изостават. През 2017 г. подобряването на пазара на труда в областта продължава. Заетостта отбелязва огромен скок, а безработицата намалява рязко и достига предкризисните нива. Инвестиционната активност в областта е сравнително добра. Гъстотата на пътната и железопътната мрежи в областта е сравнително висока. Достъпът и използването на интернет в областта се повишават. През 2018 г. в област София има само една община, която е повишила само един данък. Самооценките на местната администрация за развитието на електронно правителство и предоставянето на услуги на „едно гише“ се повишават през 2018 г., но остават по-ниски от средните за страната.

Тенденцията за застаряване на населението в страната е валидна и дори по-ясно изразена и в област София. През последните пет години учениците в област София се представят по-слабо на зрелостните изпити. Обезпечаването на системата на здравеопазване в областта с персонал и легла обяснява и сравнително високия брой на преминалите за лечение болни. Натовареността на наказателните съдии в областта е сравнително ниска, но това не кореспондира с по-бързо правораздаване. Образованият боклук и замърсяването на въздуха в областта са сравнително ниски. Културният живот в областта е слабо интензивен.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област София продължава да нараства и въпреки че през 2016 г. темпът на нарастване е сравнително нисък, областта запазва третото си място по този показател (след столица и Стара Загора). Заплатите и доходите в областта също нарастват, но докато заплатите гонят средните за страната, доходите все още изостават. Тези процеси водят до намаление на бедността в областта. През 2017 г. делът на населението, живеещо с материални лишения и този на населението, живеещо под националната линия на бедност в областта са близки до средните нива за страната.

През 2017 г. подобряването на пазара на труда в областта продължава. Икономическата активност се повишава, но вече шест години не успява отново да достигне средната за страната. Същевременно заетостта отбелязва огромен скок (вторият най-голям след този в област Стара Загора) с 8,5 п.п. и компенсира липсата на развитие през последните няколко години. През 2017 г. коефициентът на заетост в област София е 66,4% при 66,9% в страната. Безработицата намалява рязко и достига предкризисните нива, превръщайки София в една от областите с най-нисък коефициент на безработица – 2,6% при 6,2% в страната. По-нататъшното развитие на пазара на труда може да е ограничено от сравнително неблагоприятната образователната структура на работната сила в областта. Делът на населението на 25-64 г. с висше образование е 13% (при 28% в страната), а с основно и по-ниско – 20% (при 17% в страната).

Инвестиционната активност в областта е сравнително добра. Относителният обем на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са близки до средните за страната, въпреки че намаляват през 2016 г. в унисон с намалението им в страната. Чуждите инвестиции продължават да се повишават и остават значително над средните за страната – 5 611 евро на човек от населението при 3 310 евро на човек в страната. Въпреки че предприятията в областта са значително по-малко от относителния им брой в страната (41 на хиляда души в областта при 57 на хиляда души в страната), усвояването на европейски средства остава сравнително високо. Към 30 юни 2018 г. стойността на изпратените суми на бенефициенти по оперативните програми в областта достига 1 738 лв. на човек при 1 543 лв. на човек в страната. В рамките на областта най-много е усвоила община Костинброд.

Гъстотата на пътната и железопътната мрежи в областта е сравнително висока. Значително по-висок от средния е и делът на автомагистралите и първокласните пътища – 34% (при 19% в страната). Въпреки това качеството на пътища остава относително ниско – 29% от пътната настилка в областта е с добро качество при 40% в страната. Достъпът и използването на интернет в областта се повишават, но остават значително по-ниски от средните стойности за страната и през 2017 година.

През 2018 г. в област София има само една община, която е повишила само един данък – този върху придобиването на собственост в община Правец. Останалите ставки на разглежданите данъци в областта остават на нивата си от предходната година. Усреднената ставка за общините от областта е сравнително висока при данъците върху недвижимите имоти на юридическите лица, и прехвърлянето на собственост. Сравнително ниски пък са данъците върху търговията, превозните средства, такситата.

Самооценките на местната администрация за развитието на електронно правителство и предоставянето на услуги на „едно гише“ се повишават през 2018 г., но остават по-ниски от средните за страната. Същата картина се наблюдава и при оценката за активна прозрачност на органите на местното самоуправление – средната оценка за областта е 58% при 65% в страната. В областта като най-прозрачна отново е определена община Челопеч. Покритието на кадастралната карта в областта се повишава през 2017 г. и е малко по-високо от средното за страната – 38% при 37% в страната. Пет общини в областта все още нямат никаква част от територията, включена в кадастъра.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Тенденцията за застаряване на населението в страната е валидна и дори по-ясно изразена и в област София. Причина на това е както сравнително ниската раждаемост, така и изселването от областта. През 2017 г. коефициентът на естествен прираст достига $-9,9\%$ (при $-6,5\%$ в страната), а този на механичен прираст е $-1,3\%$. Това води до бързо влошаване на коефициентите на възрастова зависимост в областта. През 2017 г. отношението на населението на 65 и повече години към това на 0-14 г. нараства до 170% (при 148% в страната). Градското население на областта представлява 61% (при 73% в страната), а именно София е областта с най-ниска гъстота на населението – 757 души на кв. км при 1 537 души на кв. км в страната.

Нетният коефициент на записване на населението в V-VIII клас в областта като цяло е по-висок от средния за страната и през 2017 г. се забелязва нов ръст. Същевременно, въпреки че за трета поредна година се наблюдава намаление, делът на второгодниците е сравнително висок. През 2017 г. той е 1,5% при 1,0% в страната. Делът на отпадналите е близък, но под средните за страната нива през последните години. През последните пет години учениците в област София се представят по-слабо на зрелостните изпити. На матурата по български език и литература средният успех в областта е 3,72 при 4,24 в страната. Делът на слабите оценки обаче намалява и достига 9% (при 6% в страната).

Относителният брой на лекарите в областта е близък до средния за страната и през 2017 година. Легловата база в многопрофилните болници остава сравнително висока – 5,7 легла на хиляда души от населението при 4,9 легла на хиляда души в страната. Обезпечаването на системата на здравеопазване в областта с персонал и легла обяснява и сравнително високия брой на преминалите за лечение болни. През 2017 г. през местните многопрофилни болници са преминали 275 болни на хиляда души от населението при средно 242 на хиляда души в страната.

Натовареността на наказателните съдии в областта е сравнително ниска, но това не кореспондира с по-бързо правораздаване. През 2017 г. един съдия в областта разглежда средно по 8 дела месечно (при 10 дела на съдия в страната), но приключилите в тримесечен срок дела са 82% (при 91% в страната), а висящите – 17% (при 9% в страната). Относителният брой на престъпленията срещу личността и собствеността в област София е съизмерим със средния за страната, но разкриваемостта им остава значително по-висока и през 2017 г. – 56% при 45% в страната.

Делът на населението на областта в селища с обществена канализация е близък до средния за страната и обхваща над $\frac{3}{4}$ от населението. Достъпът до канализация свързана със пречиствателни станции за отпадъчни води обаче е сравнително ограничен и обхваща 43% от жителите на областта (при 63% в страната). Образованият боклук и замърсяването на въздуха в областта са сравнително ниски. През 2016 г. емисиите на въглероден диоксид в атмосферата са в пъти по-ниски от средните за страната – 38 тона на кв. км при 281 тона на кв. км в страната. Образованите битови отпадъци пък са малко над 300 кг на човек от населението на година при малко над 400 кг на човек в страната.

Културният живот в областта е слабо интензивен и през 2017 г., което може да се обясни с близостта ѝ до столицата. Посещенията на местните кина са относително малко, а посещения на театри и библиотеки в областта не са отчетени. Значителен, макар и намаляващ интерес, продължава да има към местните музеи (вероятно голяма част са в туристическите общини като Копривщица). През 2017 г. са отчетени 1 284 посещения на хиляда души от населението при 722 на хиляда души в страната.

Ключови показатели за област София

Индикатори на икономическото развитие	2013	2014	2015	2016	2017
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	11 025	11 563	12 983	13 203	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	3 563	3 771	3 827	4 633	4 853
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	9 252	9 766	10 507	11 230	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната, %	24,6	24,4	23,1	21,6	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15-64 години (%)	66,3	68,4	65,5	62,2	68,2
Коефициент на заетост на населението на 15-64 години (%)	59,5	59,6	59,2	57,9	66,4
Коефициент на безработица на населението на 15-64 години (%)	10,0	12,7	9,4	6,9	2,6
Дял на населението с висше образование, 25-64 г. (%)	14,4	15,8	16,8	13,8	13,1
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	38	39	41	41	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1 836	2 353	3 059	2 769	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	5 217	5 174	5 407	5 611	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	44,1	45,9	45,9	47,5	52,3
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	28,6	31,0	29,0	35,9	28,8
Покритие на кадастъра (%)	12,4	12,6	14,8	33,2	37,7

Индикатори на социалното развитие	2013	2014	2015	2016	2017
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-8,2	-9,1	-9,7	-9,4	-9,9
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-1,6	-2,7	5,5	-2,9	-1,3
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,44	4,25	4,09	3,90	4,03
Процент оценки на матурите по БЕЛ под среден 3,00	2,2	5,0	10,7	16,0	11,3
Нетен коефициент на записване на населението в V-VIII клас, %	79,7	78,9	79,5	80,4	91,3
Дял на здравноосигурените лица (%)	84,8	86,0	87,3	86,9	86,3
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	252,2	248,5	260,3	275,0	274,9
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	15,9	14,7	13,8	12,4	13,9
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	35,5	39,1	39,7	57,2	55,9
Дял на висящите наказателни дела (%)	9,2	10,5	12,1	9,6	17,2
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадни води (%)	29,3	29,3	41,7	42,9	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата, тонове вредни емисии/кв. км	41,7	39,5	39,9	38,0	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	62	63	61	70	79
Посещения в театрите на 1000 души от населението	0	0	0	0	0